

דיפלומט וחסיד

מר דוד ריבלין

אני דוד שישי לילידי ירושלים; מצד אבי נצר לענף הליטאי של משפחת ריבלין הידועה שעלתה לארץ ישראל עם עליית תלמידי הגר"א בראשות רבי ישראל משקלוב והתיישבה בירושלים, ומצד אמי, נצר לענף החב"די של המשפחה - סבא רבא שלי היה הרב שניאור זלמן ריבלין, בנו של הרב אליהו יוסף ריבלין, ממייסדי היישוב החב"די בחברון. בצעירותי למדתי באוניברסיטה העברית בירושלים, ובמקביל גויסתי לחיל הנוטרים - כוח שיטור יהודי שפעל כחיל עוז במסגרת המשטרה הבריטית. מלחמת השחרור קטעה את לימודי באוניברסיטה העברית, ובמהלכה הצטרפתי לצה"ל ושירתי כקצין הסברה. אחרי המלחמה נסעתי לאנגליה והשלמתי את לימודי באוניברסיטת לונדון.

בשנת תשי" (1950), כאשר בן גוריון הקים תחנת שידור צבאית כמיזם חינוכי לטובת העולים הצעירים, נקראתי להיות בין חמשת האנשים שייסדו את תחנת "גלי צה"ל", והייתי אחראי על תחום המלל וההסברה. משם נקראתי למשרד החוץ, שבו שירתי במשך שלושים וארבע שנים.

במסגרת עבודתי במשרד החוץ, נשלחתי לשתי קדנציות בניו יורק, תחילה בשנים תשי"ח-תשכ"ב (1958-1962), בתור סגן קונסול וממונה על ההסברה בקונסוליה בניו יורק; ואחר כך בשנים תשל"א-תשל"ה (1971-1975), בתור קונסול כללי.

אחד האנשים הראשונים שפגשתי בניו יורק היה הרבי, שכן בין תפקידי הייתי ממונה על נושא יהדות ברית המועצות באמריקה, וידעתי עד כמה הנושא קרוב לליבו.

כבר בביקורי הראשון אצלו, הופתעתי מכך שהרבי פנה אליי ואמר, "אתה הרי מהצאצאים" - כאשר הוא מתייחס למשפחת "בית רבי", שכן אחד מבניו של הרב אליהו יוסף ריבלין, נשא לאישה את נכדת אדמו"ר האמצעי. מסתבר שהכיר היטב את תולדות משפחות ריבלין, וידע שאני חצוי בייחוס שלי בין תלמידי הגר"א ה"מתנגדים", ובין צאצאי משפחת ריבלין החב"דית מחברון.

"אמור לי", שאל אותי הרבי פעם, "כשאתה בא אליי היום, אתה בא בתור חסיד או בתור מתנגד?"

מיד השבתי, "כאשר אני מגיע אליך, הריני חסיד גמור". ראיתי שתשובתי מצאה חן בעיניו.

הרבי ידע שבמסגרת תפקידי אני מרבה לבקר בקהילות יהודיות שונות ברחבי ארצות הברית למגביות ולהרצאות, בין היתר בנושא יהדות ברית המועצות תחת הכותרת "שלח את עמי". הוא דרבן אותי לדבר ולהעלות את הנושא לתודעה. גם כשעברתי בתום הקדנציה הראשונה בניו יורק לשמש קונסול כללי במונטריאול, בין השנים תשכ"ב-תשכ"ה (1962-1965), המשכתי לעסוק בסוגיית יהדות ברית המועצות, וגם שם נמשך הקשר עם הרבי בנושא זה.

במהלך כהונתי במונטריאול נסעתי לביקור ממושך בברית המועצות, וביקרתי בכל הערים המרכזיות שבהן היה ריכוז יהודי גדול - מוסקבה,

לנינגרד, אודסה, קייב, ועוד. לפני הנסיעה ביקשתי את רשותו של הרבי לומר ליהודים שאפגוש שם, שאני מכיר אותם אישית. הוא כמובן הסכים והרעיף עליי ברכות. "ערוך היכרות עם היהודים שם" ביקש, "והבא לי תמונה ברורה לגבי מצבם".

הביקור התקיים בתקופת חרושצ'וב, שאמנם הקל במעט את הלחץ, ועם זאת, לכל מקום התלוו אליי שני סוכני קג"ב, וברור שהיהודים שעמם נפגשתי לא יכלו לדבר בחופשיות. קשה לתאר את התדהמה של אותם יהודים כשסיפרתי להם שנפגשתי עם הרבי ומסרתי להם דרישת שלום חיה ממנו. "תן את היד שלך", ביקשו, כשעיניהם זולגות דמעות מרוב התרגשות. ראיתי כיצד אורו עיניהם רק מהזכרת שמו של הרבי, ונוכחתי בכבוד הרב ובהערצה שרחשו כלפיו.

בדרך חזור התעכבנו כמה ימים בפריז לביקור אצל משפחת אשתי, וכשחזרתי לקונסוליה הודיעו לי שהרב חדקוב שאל עליי. הרבי ביקש להיפגש איתי ולשמוע דיווח מפורט על הביקור.

לכל אורך תקופת השירות שלי בניו יורק הייתי צמוד מאוד אל הרבי. נפגשנו לעתים קרובות מאוד, לא פעם ביוזמתו, והוא ראה בי איש קשר ומקור מידע. מלבד הביקור המסורתי של אנשי הקונסוליה בחצר הרבי מדי שנה בשמחת תורה להקפות, הייתי מגיע אליו לעתים קרובות כשהתלוויתי לאישים ישראלים שונים שביקרו בניו יורק - מנהיגים פוליטיים ואנשי ממשל, ראשי ערים וסופרים בפגישתם אצלו.

רובם ככולם שמעו על הרבי מפי אחרים שכבר ביקרו אצלו, התרשמו מאישיותו ומהיקף ידיעותיו, ורצו לפגוש אותו. עמדותי בקשר עם ראש

«

לשכת הרבי, הרב חדקוב, והייתי מודיע לו שפלוני מגיע. הוא מיד היה קובע מועד לפגישה, שהתחילה בדרך כלל לא לפני עשר וחצי, אחת עשרה בלילה.

בין האישים שיצא לי להביא אל הרבי נמנה גם בנימין אליאב, שהחל לכהן כקונסול כללי בתקופת שליחותי הראשונה בניו יורק, וביקש עם הגעתו לקבוע פגישה עם הרבי. גם את אריה (לובה) אליאב הבאתי אל הרבי. למרות שמם המשותף אין קשר משפחתי בין השניים, אך שניהם מילאו תפקידי מפתח בלשכת הקשר "נתיב" - גוף שאי למחצה שפעל מטעם מדינת ישראל מאחורי מסך הברזל בקרב יהודי ברית המועצות. גם את הנשיא שז"ר ליויתי כמה פעמים בפגישותיו עם הרבי, אף שבחלקן הוא ביקש את שליחתי והתייחד לבדו עם הרבי.

מבקר נוסף שליוויתי היה מר אליהו אילת (אפשטיין), השגריר הראשון של ישראל בארצות הברית. הוא היה מזרחן בהכשרתו, ובשיחתו עם הרבי הם שוחחו בנושאים מדיניים ועל היחסים עם מדינות ערב השכנות. בתור יליד רוסיה, עסק אילת רבות בנושא יהודי ברית המועצות ופעל בעניינם מול השלטון האמריקני, וגם נושא זה עלה בהרחבה בשיחתם.

אחד האנשים המעולים שעבדו בשירות המדיני הישראלי היה הרב ד"ר יעקב הרצוג, אחיו הצעיר של האלוף חיים הרצוג, נשיא המדינה השישי. הוא כיהן כסגן שגריר בווינגטון, ואחר כך כשגריר בקנדה, ובמהלך תקופה זו ביקר רבות בניו יורק. הוא היה אדם מלומד ומוכשר מאוד שבצעירותו הוסמך לרבנות ולדיניות והיה דוקטור למשפטים.

בתקופת כהונתו בקנדה התפרסם בעקבות עימות פומבי שניהל עם היסטוריון בריטי בשם ארנולד טוינבי - שהשווה בין "הנכבה" של הערבים בישראל ובין שואת יהודי אירופה בידי הנאצים - ויצא כשידו על העליונה. באחד מביקוריו בניו יורק אמר לי הרצוג, "דוד, צריך ללכת אל הרבי". התלוויתי אליו לפגישה ארוכה עם הרבי שנמשכה כמעט עד אור הבוקר. השיחה ביניהם הייתה עמוקה ומרתקת, והקיפה שלל נושאים, תורניים ואחרים, ובין היתר נסובה גם על הוויכוח שערך הרצוג עם טוינבי זמן קצר קודם לכן.

מר אברהם קריניצי - מייסדה ומנהיגה הכריזמטי של העיר רמת גן - הגיע לנוי יורק לערוך מגבית לטובת עירו. לבקשתו, ארגנתי לו ביקור אצל הרבי.

היה מעניין לראות איך הרבי ידע מראש בדיוק מי בן שיחו, ודיבר עם כל אחד בשפתו. עם קריניצי לא דיבר בסוגיות תורניות, בהיסטוריה יהודית ומלכות ישראל, אלא התעניין אצלו בנוגע להתפתחות היישוב בארץ בכלל, והגידול בעיר רמת גן בפרט. "כמה תושבים יש כיום ברמת גן?", שאל. "שמעתי שהרבה יהודים עיראקיים התיישבו בעיר. רבים מהם בעלי ממון, וזה ודאי יתרום להתבססות העיר". קריניצי התרשם מאוד מהידע שהפגין הרבי, ומהתמצאותו בכל המתרחש בארץ לפרטי פרטים. אחד האישים הבכירים שיצא לי ללוות אל הרבי היה משה שרת, שניהל בעברו כשר החוץ וכראש ממשלת ישראל. הם ניהלו שיחה ארוכה מאוד. היה זה בתקופה שלאחר משפט אייכמן, ובין היתר דובר על נושא זיכרון השואה. הרבי חיזק את חשיבות הדבר, והתבטא ש"זה מורה דרך של תקופתנו, על המשך חיי האומה היהודית". אך מיד הוסיף והתייחס בכאב למצב הרוחני בארץ הקודש, ולגילויים של זלזול - ואפילו התנגדות - למסורת ישראל מצד חלקים בעם. "קידוש זיכרון השואה הוא אמנם חשוב", אמר הרבי, "אבל צריך שיהיה לפחות אותו יחס לקדשי ישראל, והתחזקות בשמירת הדת ומצוות התורה - סלע הקיום של עמנו".

בכלל, בפגישותיו עם נציגים ישראליים, לא חסך הרבי בעת הצורך את שבט ביקורתו, אבל תמיד הקפיד לעשות זאת בזהירות וברגישות המתבקשת. לעתים קרובות העיר על עניינים פוליטיים שונים או על נושאי דת והלכה הדורשים תיקון, אך ללא צעקות או התלהמות, אלא

מתוך כאב ואכפתיות כנה. הוא נמנע לדבר נגד או לשלול אחרים, אלא דיבר לגופו של עניין והקפיד להתבטא בלשון חיובית.

כשיצא מהפגישה עם הרבי, היה שרת מהורהר מאוד ושקוע במחשבות. שאלתי אותו כיצד התרשם, והוא ענה, "בהחלט, אישיות מרשימה מאוד. עלי לחשוב רבות על מה שדיבר איתי".

אני חש שנפלה בחלקי זכות גדולה לעמוד בקשר כה קרוב עם הרבי. הוא היה אישיות מרכזית מאוד ביהדות ארצות הברית - מנהיג כריזמטי, נערץ ואהוב, ובעל השפעה עצומה וחובקת עולם. במיוחד, הייתה לו דאגה עמוקה לארץ ישראל ולעם היושב בה, והיה מעורב מאוד בכל המתרחש בישראל.

לא פלא שכולם ביקשו לפגוש את הרבי. אנשים הסתקרנו לדעת מה סוד השפעתו המאגית, ולהיווכח בעצמם במה שכולם מספרים על אישיותו המקסימה, על עניני הכחולות והטובות וחיוכו הקורן, על עדינות הליכותיו והכבוד שרחש לכל אחד, ועל דברי הטעם והחכמה שהשמיע.

מר דוד ריבלין היה דיפלומט ישראלי ששירת שנים רבות בתפקידים שונים בשירות המדיני של משרד החוץ הישראלי. הוא רואיין בביתו בחודש תמוז תש"ע (2010).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב של' מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויוכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תשי"ג (1953) — בשיחה שנשא בפני כחמש מאות ילדים, תלמידי מוסדות חב"ד מערי הסביבה שהתאספו בחצר 770 לרגל ל"ג בעומר, ביאר הרבי את ההוראה מרבי עקיבא ותלמידיו, וקרא לילדים להתמסר ללימוד התורה מתוך שקידה והתמדה מבלי הבט על הקשיים, ומתוך אהבת ישראל. בהמשך היום, לאחר תפילת מנחה, דיבר הרבי על הנושא בפני תלמידי הישיבה והקהל הרחב. הרבי הקדים ואמר כי כאשר דיבר בפני הילדים, הוצרך להתאים את הדברים לרמתם. הרבי המשיך וביאר את הדברים בעומק יותר על פי פנימיותם.¹ י"ח באייר

< תשל"א (1971) — בהתוועדות שערך הרבי ביום הפטירה של אחיו, ר' ישראל אריה לייב שניאורסאהן, ביאר הרבי את עניין ה"הילוך והעלייה" הנפעל בנשמה בכל שנה ביום הפטירה. הייתה זו הפעם הראשונה שבה התייחס הרבי ברבים לתאריך פטירת אחיו. בהמשך אף הזכיר ופירט את המנהגים השונים הנהוגים ביום השנה, כאמירת לחיים, לימוד תורה ונתינת צדקה לעילוי נשמת המנוח.² י"ג באייר

1 תורת מנחה ה, עמ' 148; 151
2 תורת מנחה סד, עמ' 173

ההקדשות שלכם
מאפשרות את המשך הפצת הגיליון השבועי.

לפרטים נוספים
ולהרשמה לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל
כתבו לנו: sipursheli@jemedi.org

אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו חובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונם.

בסיוע חברי
THE JEM FOUNDATION

ואתה תצוה... להעלות נר תמיד